

Odznaka 30 Dywizji Piechoty AK,
fot. Muzeum AK

Okręg Polesie AK

Najmłodsi żołnierze 30 Dywizji Piechoty AK,
z lewej Ryszard Terpiłowski „Orlik”, fot. AIPN

Okręg Polesie mierzył się z problemami narodowościowymi. W jego obrębie dochodziło do licznych denuncjacji z powodu kolaborujących z okupantem Białorusinów i Ukraińców. W związku z tym siatka konspiracyjna uległa rozproszeniu. Konieczne było tworzenie nowych struktur i tego zadania podjął się ppłk. Henryk Krajewski. Zgodnie z nowymi planami w ramach akcji „Burza” miała zostać odtworzona na tym terenie 30 Dywizja Piechoty pod dowództwem ppłk. Krajewskiego i szefa sztabu mjr. Tomasza Zana. „Burza” rozpoczęła się w Okręgu Polesie między 15 a 30 lipca 1944 r. Działania prowadzone były w rejonie Berezy Kartuskiej, Kobrynia i Brześcia oraz Pińska. Zamierzano opanować teren na północ i wschód od Brześcia.

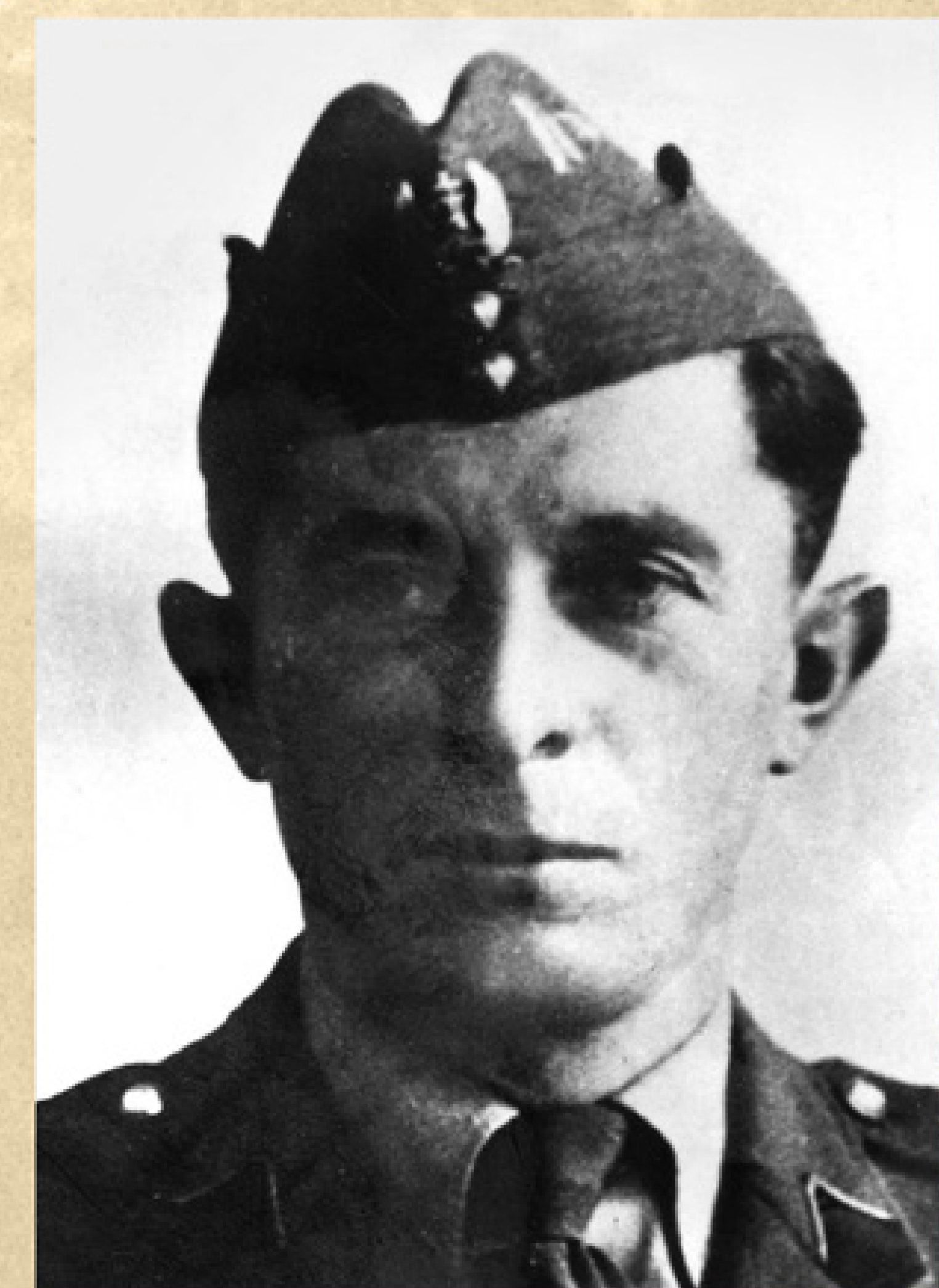
Koncentracja miała nastąpić w lasach nurzeckich, gdzie znalazły się wcześniej oddziały partyzantkie mjr. Stanisława Juliana Trondowskiego „Grzmota” i 83 Pułk Piechoty tworzony w Puszczy Białowiejskiej. Dywizja osiągnęła stan 1 tys. żołnierzy. Nawiązano kontakt z sowiecką partyzantką. Ustalono wówczas, że Polacy będą działać na północ od szosy Tokary-Siemiatycze, natomiast Sowietci na południe od niej. Przeprowadzono również wspólny atak na stację kolejową w Nurzcu. Atak zakończył się powodzeniem. W miarę upływu czasu oddziały polskie coraz częściej zaczęły przechodzić do działań ofensywnych. Niestety wkrótce tereny, na których stacjonowała 30 DP, zostały zajęte przez Armię Czerwoną. Ze strony Sowietów nasilały się naciski, aby dywizja podporządkowała się armii Berlinga. W związku z zaistniałą sytuacją oddziały 30 DP ruszyły na pomoc walczącej Warszawie. Wyzwoliły one m.in. Węgrów, Radzymin, Mińsk Mazowiecki. Sowietci przyjmowali pomoc żołnierzy AK w wyzwolaniu wschodnich terenów Polski, a potem likwidowali ujawnione polskie struktury wojskowe i polityczne. Tak też się stało z 30 Dywizją Piechoty. W rejonie wsi Dębe Wielkie pod Otwockiem żołnierze zostali otoczeni i rozbrojeni przez Sowietów, a znaczną część wywieziono do łagrów.

Wachm. Jerzy Alicki „Horba” z ochrony oraz oficerowie sztabu 30 Dywizji Piechoty AK: mjr Tomasz Zan „Borek” i kpt. Alfred Paczkowski „Wania”, fot. AIPN

Żołnierze oddziału Warta IV, środkowe Polesie, 30 DP AK, fot. Muzeum AK

Mjr Henryk Krajewski „Trzaska”
– komendant Okręgu Polesie
oraz 30 DP AK, fot. NAC

Karabinek Mosin wz.38, fot. Muzeum AK

MUZEUM AK - INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA I WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO